

Kerkuilen doen het goed op Texel

Door de moeilijke winter en het lange koude voorjaar was de natuur dit jaar twee-drie weken later dan gebruikelijk. Zoals veel vogels hadden ook de Kerkuilen daardoor een trage start. Het duurde even voordat de eerste eieren gemeld werden. Kerkuilen zijn lastige vogels, in die zin dat ze onzichtbaar en vaak ook onhoorbaar zijn (of komt dat doordat de tv 's avonds het ijselijke gekrijs in de paartijd overstemt?). Ze worden pas bij controle van de kasten door de Werkgroep Kerkuil Texel ontdekt. Soms broeden ze niet in een kerkuilenkast, maar – oh, ondankbare vogels – achter een beschot of in een luchtkoker en dan ook nog op een moeilijk of niet bereikbare plek. Kerkuilen beginnen niet allemaal tegelijk te broeden, zoals Spreeuwen en Kauwtjes, maar ergens tussen maart en oktober. Dat alles betekent dat de kasten die er nu hangen regelmatig gecontroleerd moeten worden. Het gaat in totaal om 63 kasten: 58 in schuren, vijf in bomen. De kasten hebben een aardig gelijkmatige spreiding over het eiland. Na het broedseizoen moeten alle kasten die bewoond zijn geweest worden schoongemaakt. Dat kost opnieuw heel wat uurtjes van de werkgroep.

Kerkuil tijdens het ringen

(foto: Jan van der Star)

In 2013 hebben zeker 7 paar op Texel gebroed. In 2012 waren dat er 11, zodat er sprake is van achteruitgang. In 2011 waren er eveneens 7 broedparen. Elders in het land is in 2013 sprake van een ronduit slecht jaar, met een achteruitgang van vaak meer dan de helft van het aantal broedgevallen. Wij doen het op Texel dus relatief goed. Die schommelingen moeten we als 'normaal' aanvaarden. Kerkuilen kunnen slecht tegen een echte winter en zijn sterk afhankelijk van de flink schommelende stand van de Veldmuis. Op Texel hebben we echter geen Veldmuizen. Als we het over voedsel hebben: de Kerkuil is een generalist, een vogel die pakt wat hij pakken kan. Vandaar ook dat bij de inventarisatie van kleine zoogdieren graag gebruik gemaakt wordt van de gegevens van uitgeplozen braakballen van de Kerkuil. Op Texel is daarbij een goede samenwerking gegroeid tussen de braakbalpluizers onder leiding van Dick Schermer en Nico Jonker van de provincie Noord-Holland.

In Texelse braakballen worden grote aantallen Huisspitsmuizen gevonden. Deze kleine muisensoort komt nog niet zo lang op Texel voor, maar heeft zich razendsnel vermeerderd en is nu wel de algemeenste muis. Daarvan heeft de Kerkuil zeker geprofiteerd, vooral omdat andere soorten uilen en roofvogels niet of nauwelijks Huisspitsmuizen vangen. Voor carnivoren schijnen ze niet zo lekker te zijn!

Uiteraard zijn de werkgroepsleden trots op de bereikte resultaten. In één van de vijf boomkasten heeft dit jaar, evenals vorig jaar, een paar gebroed. In twee andere boomkasten verbleef langere tijd een eenling. Voor een goed begrip: als het wijfje met eieren of jongen in de broedkist zit, verblijft het mannetje ergens anders. Dat kan in een kist zijn of achter een richel of balk in dezelfde schuur, soms ook wel wat verder weg. Soms gaat er iets verkeerd met een broedsel en sterven er jongen in het nest. De oorzaak is vaak moeilijk te achterhalen. Gebrek aan voedsel, langdurig slecht weer of sterfte van één van de oudervogels zijn de meest waarschijnlijke oorzaken. Als het mannetje omkomt in het verkeer (de belangrijkste doodsoorzaak van doodgevonden Kerkuilen), neemt het vrouwtje zijn taak als aandrager van prooi voor de jongen niet over en sterven de jongen. Het gebeurt ook wel eens dat jongen het nest te vroeg verlaten en op de grond terecht komen. Zo kregen we begin september een melding van een nog niet vliegvlug jong op de grond. Dit jong is teruggezet in de broedkist.

Onbekend maakt onbemind. Publiciteit kan goodwill opleveren. Dat is belangrijk voor een soort die voor zijn broedgelegenheid zo afhankelijk is van mensen en die ook zo dicht bij de mensen leeft. Het verhaal van de Kerkuilen van de familie Lap in de Texelse Courant geeft aan dat de gastgezinnen erg trots zijn op hun uilen.

Op 11 september zijn enkele leden van de werkgroep op stap geweest met een team van Vroege Vogels van de VARA. Dat leverde opnieuw positieve publiciteit op.

Namens de Werkgroep Kerkuil Texel,
Gerrit Visch en Andri Binsbergen (www.npo.nl/vroege-vogels/01-10-2013/VARA_101327336)